

Elke dag botanisch tekenen

LORNA SCOBIE

365 DAGEN CREATIVITEIT MET
DE NATUUR ALS INSPIRATIEBRON

KOSM • S

Elke dag
botanisch
tekenen

365 DAGEN CREATIVITEIT MET
DE NATUUR ALS INSPIRATIEBRON

LORNA SCOBIE

Welkom bij Elke dag botanisch tekenen!

Natuur en kunst zijn nauw met elkaar verbonden. Omdat ze een onuitputtelijke bron van inspiratie is, hebben kunstenaars zich al vanaf het begin der tijden tot de natuur gewend, of dat nu voor een muurschildering in een grot was of om hypermodern aardewerk te maken. Of je nu in de stad of op het platteland woont, je vindt de natuur meteen op de stoep van je voordeur. Dit boek stimuleert je om de omringende natuur, zowel binnen als buitenshuis, zorgvuldig te bestuderen, zodat je zelfs in de allerkleinste details artistieke inspiratie kunt opdoen. Denk bijvoorbeeld aan de vormen van een blad, de kleurschakeringen van de lucht of de golfslag van de zee.

Uit onderzoek is gebleken dat tijd doorbrengen in de natuur gunstig is voor je gezondheid en welzijn. Door buiten te zijn of zelfs de planten binnenshuis wat meer aandacht te geven, verminder je stress en angst, en word je blijer en gelukkiger. Het is heel belangrijk hier af en toe bij stil te staan, zeker in een tijd waarin iedereen voortdurend geconfronteerd wordt met technologie. We zijn zo druk dat we zelfs vergeten te pauzeren. Door elke dag wat tijd te besteden aan een creatief taakje geïnspireerd op de natuur, kun je gemakkelijker ontspannen en tot jezelf komen. Bovendien ontwikkel je zo op een leuke manier je artistieke kwaliteiten.

Bij het tekenen van de natuur gaat het vooral om goed observeren — echt te zien wat er is. Door het landschap of een object heel nauwkeurig te bestuderen en te tekenen, ga je anders naar de wereld kijken en merk je opeens dingen op die je anders misschien nooit had gezien. Telkens zie je weer iets nieuws; misschien verandert het licht en daarmee de sfeer of ontdek je ineens patronen en vormen in planten en bomen. Door zoveel mogelijk in de natuur te tekenen en schilderen, ga je beter leren kijken en vergroot je je creatieve zelfvertrouwen.

Voordat je begint (maar ook tijdens het tekenen), is het heel belangrijk jezelf eraan te herinneren dat je niet op een goede of een verkeerde manier kunt werken. Hoe jij je creatief uit, is uniek voor jou. Maak de opdrachten in dit boek in je eigen tempo: je kunt één taak per dag doen of een paar per week. Of pak af en toe willekeurig iets op zodra je wat tijd over hebt.

Je hoeft niet in een bepaalde volgorde te werken. Misschien vind je bepaalde taken gewoon leuker en geven die je inspiratie voor nog weer andere ideeën. Als je iets echt leuk vindt, onderzoek het dan en maak je niet al te druk over het eindresultaat. Maak gewoon fouten en ontdek met vallen en opstaan hoe leuk kunst is.

Naast de opdrachten staan soms citaten van kunstenaars, die over het verband tussen kunst en de natuur gaan. Je kunt ze voor wat creatieve inspiratie uit het boek knippen en in je schetsboek of op een moodboard bewaren.

Daarnaast word je er zo nu en dan ook aan herinnerd om tijdens de wandelingen goed om je heen te kijken. Misschien raak je tijdens deze excursies geïnspireerd om meteen aan het werk te gaan, maar als dat niet gebeurt is dat ook goed! Neem de tijd en ga volledig op in de ervaring. Deze bladzijden zijn speciaal ontworpen om in alle rust helemaal jezelf te kunnen zijn. Gebruik al je zintuigen en observeer de omgeving goed. Misschien merk je dat een grotere betrokkenheid bij de natuur ervoor zorgt dat je creaties voller en rijker worden.

De opdrachten in dit boek zijn losjes ingedeeld in vier categorieën: *ontspanning*, *verbeelding*, *uitslapjes* en *techniek*. Eventueel kun je een taak uitkiezen die je op dat moment aanspreekt.

ONTSPANNEN: dit zijn eenvoudige oefeningen om mindful te zijn en tot rust te komen. Denk even niet aan andere dingen en geniet van het moment.

JE VERBEELDING GEBRUIKEN: deze opdrachten kun je overal doen, thuis zowel als buitenshuis. Je krijgt nu ook de kans om met allerlei soorten materiaal te experimenteren en zo creatief mogelijk te zijn.

TEKENEN WAT JE ZIET: deze opdrachten moedigen je aan om direct naar de natuur te tekenen (dat kan ook binnen zijn). Het doel is om je volledig op de natuurlijke wereld te richten en tijdens het tekenen artistiek zelfvertrouwen op te bouwen.

TECHNIEK ONTWIKKELEN: voor wat meer praktisch en artistiek advies richten deze taken zich vooral op de techniek, vaak met geïllustreerde, stapsgewijze instructies. Doe ermee wat je wilt en voeg ook je eigen ideeën toe!

Werk is vaak persoonlijk, maar als je het met anderen wilt delen, doe dit dan vol zelfvertrouwen! Gebruik hiervoor de hashtag **#365DaysOfArtInNature** en bekijk ook wat anderen hebben gemaakt.

Voltooide opdrachten

Uitleg: Voor ontspanning   Gebruik je fantasie   Ga naar buiten   Techniek

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128	129	130
131	132	133	134	135	136	137	138	139	140
141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156	157	158	159	160
161	162	163	164	165	166	167	168	169	170
171	172	173	174	175	176	177	178	179	180

181 182 183 184 185 186 187 188 189 190
191 192 193 194 195 196 197 198 199 200
201 202 203 204 205 206 207 208 209 210
211 212 213 214 215 216 217 218 219 220
221 222 223 224 225 226 227 228 229 230
231 232 233 234 235 236 237 238 239 240
241 242 243 244 245 246 247 248 249 250
251 252 253 254 255 256 257 258 259 260
261 262 263 264 265 266 267 268 269 270
271 272 273 274 275 276 277 278 279 280
281 282 283 284 285 286 287 288 289 290
291 292 293 294 295 296 297 298 299 300
301 302 303 304 305 306 307 308 309 310
311 312 313 314 315 316 317 318 319 320
321 322 323 324 325 326 327 328 329 330
331 332 333 334 335 336 337 338 339 340
341 342 343 344 345 346 347 348 349 350
351 352 353 354 355 356 357 358 359 360
361 362 363 364 365

Materialen

Voor dit boek kun je allerlei soorten materiaal gebruiken; het gaat erom dat je erachter komt waar je graag mee werkt. Experimenteer met materialen die je nog niet kent of gebruik de oefeningen juist om lekker met je favoriete pennen of verfsoorten te oefenen. Onthoud dat het in dit boek vooral gaat om het lekker creatief bezig zijn en niet zozeer om het resultaat.

Misschien wil je ook eens een collage maken. Je kunt daarvoor zelf papiersoorten verzamelen, maar achter in dit boek vind je ook een kleine collectie gekleurd papier. Je kunt deze bladzijden eruit knippen en gebruiken voor elke willekeurige taak, of maak er iets van in je eigen schetsboek.

De gebruikte materialen hoeven niet duur te zijn. Ik stel een paar van mijn favorieten voor, maar kies gerust wat anders. Winkels met kunstenaarsmaterialen bieden een breed assortiment. Vraag het personeel om deskundig advies over de pennen, potloden en verfsoorten die je zoekt. Ook online kun je allerlei tips vinden of wissel met vrienden en mede-creatievelingen ideeën uit.

Maak je je zorgen dat de materialen door het papier heen zullen lekken (zoals sommige inkt en verven doen), dan kun je het papier eerst behandelen met kleurloze gesso. Dit vormt een laag tussen het papier en het tekenmateriaal, zodat dit niet kan doorlekken. Laat de gesso wel goed drogen voordat je echt aan de slag gaat.

Potloden

Potloden en kleurpotloden zijn heel geschikt om mee te beginnen, omdat je er snel, gemakkelijk en vrij schoon mee kunt werken. Potloden variëren in hardheid, doorgaans van 9B, waarmee je een hele zachte zwarte lijn maakt, tot 9H, waarmee je een scherpe, dunne lijn trekt. Het is handig verschillende potloden aan te schaffen, zodat je kunt experimenteren met het effect. Gebruik een 3B voor schaduwen en een H of 2H voor scherpe lijnen. Gebruik je gewone potloden, dan heb je ook een goede gum en een puntenslijper nodig.

Ook vulpotloden zijn heerlijk om mee te werken. Ze bevatten een potloodstift, maar lijken op een pen omdat ze van metaal of plastic zijn gemaakt. Op de plek waar je ze tussen je vingers pakt, zijn ze vaak voorzien van een rubberen grip. Zelf gebruik ik graag de **Staedtler Mars Micro 0.5** en de **Pentel P205 0.5**. Vulpotloden hoef je niet te slijpen, maar je moet wel navullingen kopen. Let op dat je de juiste maat stift koopt voor je potlood (deze staat vermeld op de zijkant).

Elke tekendoos moet eigenlijk ook kleurpotloden bevatten. Zelf heb ik een voorkeur voor de **Staedtler Ergosoftpotloden**, die zijn hard en geven dekkende, heldere kleuren, en de **Caran d'Ache Supracolorpotloden**, die een zachtere stift hebben en in heel veel kleuren verkrijgbaar zijn. In kunstenaarswinkels kun je losse kleurpotloden kopen, zodat je precies de juiste kleur en stijl kunt kiezen. Ik ben ook dol op de tinten in de **Faber-Castell Polychromosserie**. Sommige kleurpotloden zijn oplosbaar in water; als je ze nat maakt, zijn de kleuren met een penseel te mengen.

Brushpennen

Brushpennen of penseelpennen heb je in allerlei kleuren. Ze zijn fantastisch om mee te tekenen. Ik gebruik de **Tombow Dual** om achtergronden in te kleuren of stoere strepen en effecten te maken.

Fineliners

Het is handig om een paar zwarte fineliners te hebben. Hiermee kun je aantekeningen en ideeën neerkrabbelen, snelle schetsen maken en details aanbrengen in je werk. Je kunt kiezen uit vele merken en stiftbreedtes. Ik raad je aan er in de winkel verschillende uit te proberen om te zien wat het effect is. Tot mijn favorieten behoren de **Uni Pin Fineliners**, de **Sakura Pigma Micronfineliners** en de **Derwent Graphik Line Makers**.

Waskrijt

Dit is echt leuk materiaal, want de krijtjes glijden soepel over het papier en als je de zijkant gebruikt, kun je snel grote vlakken inkleuren. Er is een groot aantal kleuren verkrijgbaar, los of in setjes, en je kunt zelfs speciale houders kopen om je handen schoon te houden. Ik werk graag met **Caran d'Ache Neocolor II Aquarellekrijtjes**, die oplosbaar zijn in water. Voeg met een penseel of een spons een beetje water toe aan je waskrijttekening en kijk wat er gebeurt.

Waterverf

Het aantal kleuren in waterverfdozen kan variëren. Hoewel de kleine doosjes ook goed zijn, is het prettig veel kleuren tot je beschikking te hebben omdat je ze kunt mengen tot een hele regenboog van tinten. **Daler Rowney** en **Winsor & Newton** leveren prachtige, stralende kleuren. Als een bepaalde kleur op is, kun je deze zelfs apart bijkopen, zodat je waterverfdoos eeuwig meegaat!

Ook penselen zijn er in vele soorten en maten en het is handig er veel verschillende van te hebben. Het uiteinde van een penseel kan puntig, rond of zelfs vlak zijn, en elke vorm geeft een ander effect. Experimenteer ermee. Je hebt ook iets nodig om water in te doen, dit kan variëren van een beker tot een leeg yoghurtpotje. Zorg ook voor keukenpapier waarmee je je penseel kunt afdrogen. Maak je penseel nat voordat je er verf mee opneemt en spoel hem uit in het water voordat je van kleur verandert om je kleuren schoon te houden. Je kunt ook waterverfpennen gebruiken, die je kunt vullen met water. Deze vormen een goed alternatief als je snel met waterverf wilt werken.

De meeste verfdozen hebben in het deksel ruimte voor het mengen van kleuren, het mengpalet. Je kunt de opgedroogde verf hierop opnieuw gebruiken door een beetje water toe te voegen. Voeg gewoon wat water toe met je penseel. Je kunt ook losse mengpaletten kopen als je meer ruimte nodig hebt.

Gekleurd papier

Gekleurd papier kun je aanschaffen, maar je kunt ook cadeaupapier of zelfs bruin inpakpapier gebruiken. Papier is altijd leuk om mee te werken: je kunt er grote vlakken mee vullen of collages van maken. Vervolgens kun je het verven of inkleuren. Origamipapier is mooi dun, gemakkelijk te knippen of scheuren, en verkrijgbaar in een hele reeks prachtige kleuren. Je vindt ook wat gekleurde bladzijden achter in dit boek die je eruit kunt knippen.

Hier volgen nog wat andere materialen die je misschien graag bij de hand wilt hebben:

- **Schetsboeken:** gebruik deze om je creatieve reis buiten dit boek te vervolgen. Ze zijn heel geschikt voor experimenten en het uitproberen van ideeën. Je kunt ze in allerlei maten kopen.
- **Kleurloze gesso:** een onderlaag die je met een schone kwast aanbrengt op papier of karton om te voorkomen dat de inkt of verf doorlekt.
- **Acrylverf:** sterke, heldere kleuren die snel drogen en die je kunt verdunnen met water. Spoel je penselen schoon voordat de verf erin opdroogt.
- **Gouache:** dit is verf op waterbasis die lijkt op waterverf, maar intensere kleuren geeft doordat hij beter dekt. Gouache droogt snel en is daarom heel geschikt als je graag met kleuren in lagen werkt.
- **Schaar:** voor collages en het knippen van papier.
- **Lijm:** met PVA-lijm of een lijmstick kun je collages vastlijmen. PVA-lijm kun je verdunnen met water.
- **Afplakband:** handig om dingen snel vast te zetten. Laat zich goed verwijderen en je kunt er ook op tekenen.
- **Overtrekpapier:** bevestig dit met afplakband over tekeningen die afgeven.
- **Fixeer:** spuit de spray op een voltooid kunstwerk om vlekken te voorkomen.
- **Papierklemmetjes:** handig om de rest van de bladzijden in toom te houden terwijl je werkt.
- **Vergrootglas:** handig voor het bestuderen van patronen en andere details.

Materiaal om mee te nemen

Het kan handig zijn om een kleine tekendoos te hebben voor als je buiten wilt werken of op reis gaat. Zo'n doos is niet alleen handiger om mee te nemen, je kunt ook sneller beslissen welk materiaal je op locatie gaat gebruiken, omdat je eenvoudig minder opties hebt.

Als je eropuit trekt, weet je vaak niet precies wat je zult tegenkomen en wat je gaat maken, maar het kan interessant werk opleveren als je de keuze hebt uit een beperkt aantal benodigdheden. Je kunt het best elke keer een paar verschillende materialen meenemen, de ene keer bijvoorbeeld verf en de andere keer kleurpotloden. Je kunt geen goede of foute keuze maken, neem gewoon mee wat je op dat moment geschikt lijkt.

Misschien wil je bladzijden in dit boek of in je eigen schetsboek eerst voorbereiden door ze een achtergrondkleur te geven. Je kunt ze bijvoorbeeld met een dun laagje verf een felle kleur geven. Als je buiten aan het werk bent, kun je ook gekleurd papier als ondergrond nemen.

Hier volgen enkele ideeën voor wat je kunt meenemen in je tekendoos:

- **Schetsboek, dit boek of een vel papier:** voor tekenen, schetsen, het uitwerken van ideeën en het maken van kleurstenen. Als je op een vel papier werkt of een schetsboek hebt dat geen harde achterkant heeft, neem dan ook een stevig stuk karton mee.
- **Tekentoloden:** voor snelle schetsen.
- **Gum en puntenslijper:** ook al mag je gewoon fouten maken, een gum is toch wel handig!
- **Zwarte of bruine fineliners:** voor aantekeningen en schetsen.
- **Een selectie kleurpotloden:** om kleur te kunnen toevoegen. Neem van elke kleur een paar tinten mee, zodat je meerdere mogelijkheden hebt; neem lichte, donkere, koele en warme kleuren mee. Vooral veel groen en bruin, maar ook felle kleuren voor als je iets eruit wilt laten springen.
- **Brushpennen:** neem er niet te veel mee, maar genoeg voor het aanbrengen van een snelle achtergrond of grappige vormen. Goede kleuren voor buiten zijn lichtgrijs, blauw en bruin, en daarnaast wat opvallende en donkere kleuren.
- **Brushpennen die je met water kunt vullen:** vul ze voordat je eropuit trekt. Superhandig, omdat je ze met alle verfsoorten op waterbasis (aquarel, gouache, acryl) kunt gebruiken. Houd de pennen wel schoon en voorkom dat de verf hard opdroogt.
- **Velletjes keukenpapier:** voor het verwijderen van vlekken en het schoonmaken van kwasten en penpunten.
- **Waterverfpaletje:** je kunt heel veel doen met weinig kleuren, omdat je ze kunt mengen!

Als je van plan bent wat met collages te experimenteren:

- **Velletjes gekleurd papier:** bijvoorbeeld origamipapier, gebruikte enveloppen of papier dat je hebt verzameld.
- **Lijmstift:** het geschiktst voor stukjes papier op een plat oppervlak.
- **Schaar:** kijk wel goed uit waar je deze bewaart of bind hem vast met een elastiek of haarbandje.

1

Vul de bladzijde met doodles of bladeren. Wie weet heb je na afloop ook nog zin om ze in te kleuren.

2

Tekenen in de natuur is zeer geschikt voor ontspanning. Zoek een geschikt plekje op en teken iets wat je interesseert. Dat kan bijvoorbeeld een plant zijn, een dier of misschien wel gewoon het tafereel dat je voor je ziet.

Tip: het gaat hier niet zozeer om wat je tekent of hoe het er uiteindelijk uit zal zien. Voor deze opdracht is het belangrijk dat je in de natuur bent en even helemaal loskomt van je dagelijkse bestemmingen. Probeer te ontspannen en richt je helemaal op het tekenen.

Als je een bloem
in je hand neemt
en hem echt goed
bekijkt, dan is
op dat moment
alleen die bloem
belangrijk.

Georgia O'Keeffe

Al eeuwenlang is de natuur een onuitputtelijke bron van inspiratie voor creativiteit. Het maakt niet uit waar je woont: de natuur is overall

Lorna Scobie nodigt je in *Elke dag botanisch tekenen* uit om de natuur te observeren en te ervaren, en je erdoor te laten inspireren voor een dagelijkse creativiteitsboost. Of je nu een beginner bent of een ervaren kunstenaar, dit boek laat je op een aanstekelijke manier zien hoe je je artistieke talent kunt verkennen door allerlei op de natuur gebaseerde kunstactiviteiten. Van doodlen tot schilderen en collages maken: dit boek staat garant voor 365 dagen creativiteit.

Elke dag botanisch tekenen prikkelt je verbeelding met door de natuur geïnspireerde citaten en veel behulpzame aanwijzingen en tips, en helpt je om je ogen te openen voor de natuurlijke schoonheid in onze wereld.

**KOS
MOS**

NUR 476

Kosmos Uitgevers,
Utrecht/
Antwerpen

9 789043 922548

www.kosmosuitgevers.nl